

Odgovori na zahteve za pojašnjenjima ili dodatnim informacijamaPredmet nabavke: **Izvođenje radova na izgradnji nove Univerzitetske dečje klinike Tiršova 2 u Beogradu**Referentni broj: **OP/75-2023/UCH2**

Tekst zahteva	Odgovor - pojašnjenje
Ukazujemo naručiocu javne nabavke da je u konkursnoj dokumentaciji prevideo da navede zakonsku obavezu ponuđača, da poštuje prava intelektualne svojine, tj. da naknadu za korišćenje патената, kao i odgovornost za povredu zaštićenih prava intelektualne svojine trećih lica snosi ponuđač, a saglasno pozitivnim zakonskim propisima koji regulišu predmetnu pravnu oblast i članu 98. stav 9. Zakona o javnim nabavkama ("Sl. glasnik RS", broj 91/19). U građevinskom sektoru postoji više zaštićenih patentnih rešenja, izdatih od strane Zavoda za intelektualnu svojinu Republike Srbije, a koja su predmet svake javne nabavke izgradnje novog ili rekonstrukcije postojećeg objekta. Ponuđači, izvođači građevinskih radova u Republici Srbiji imaju zakonsku obavezu poštovanja intelektualne svojine, kao i obavezu posedovanja LICENCI za korišćenje patentnih prava shodno postojećim zakonima Republike Srbije, i to: "Zakon o patentima" ("Sl. glas. RS", br. 99/2011, 113/2017 - dr. zakon, 95/2018 i 66/2009), "Zakon o posebnim ovlašćenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine" ("Sl. glas. RS", br. 46/2004, 6/2006 i 104/2009), stav 1. i 3, član 129 "Zakon o planiranju i izgradnji" ("Sl. glasnik RS", br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon, 9/2020 i 52/2021), stav 9. član 98 i stav 2. član 115 "Zakon o javnim nabavkama"	Srpski: Naručilac je postupio u skladu sa članom 98. stav 9. Zakona o javnim nabavkama na taj način što je u Konkursnoj dokumentaciji u delu Opšti podaci o predmetu nabavke, Opšte napomene, u tački 4. naveo da naknadu za korišćenje патената, kao i odgovornost za povredu zaštićenih prava intelektualne svojine trećih lica, snosi ponuđač. English: The Employer acted in accordance with Article 98, Paragraph 9 of the Law on Public Procurement in such a way that in the Tender documentation, in the section General data on the subject of procurement, Other notes, in point 4, they stated that any fee for the use of patents and the responsibility for violation of protected intellectual rights are to be borne by tenderers.

("Sl. glasnik RS", broj 91/19)., dok su eventualne sankcije zbog nepoštovanja intelektualne svojine predviđene Krivičnim zakonikom Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 85/2005, 88/2005 - ispr., 107/2005 - ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 i 35/2019). Pozivamo naručioca javne nabavke da izmeni konkursnu dokumentaciju i uskladi je sa članom 98. stav 9. Zakona o javnim nabavkama, te da u konkursnu dokumentaciju unese navedenu dopunu.	
Ukazujemo naručiocu javne nabavke da načinom na koji je definisana konkursna dokumentacija, "Opis kriterijuma za kvalitativni izbor privrednog subjekta sa uputstvima", krši stav 2 člana 115 "Zakona o javnim nabavkama", gde se navodi da privredni subjekt mora da ima važeću dozvolu nadležnog organa za obavljanje delatnosti koja je predmet javne nabavke. Kako se u delu tenderske dokumentacije traži nabavka i ugradnja <i>Kanala za ventilaciju i odvod dima i toplote</i>, ukazujemo Naručiocu javne nabavke da shodno postojećim zakonima Republike Srbije, "Zakon o patentima" ("Sl. glas. RS", br. 99/2011, 113/2017 - dr. zakon, 95/2018 i 66/2009), "Zakon o posebnim ovlašćenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine" ("Sl. glas. RS", br. 46/20046/2006 i 104/2009), Krivični zakonik Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 85/2005, 88/2005 - ispr., 107/2005 - ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 i 35/2019), stav 1. i 3. člana 129 "Zakon o planiranju i izgradnji" ("Sl. glasnik RS", br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon, 9/2020 i 52/2021), stav 9. člana 98 i stav 2. člana 115 "Zakon o javnim nabavkama" ("Sl. glasnik RS", broj 91/19), privredni subjekt, ponuđač, je dužan da uz ponudu podnese izjavu o ispunjenosti kriterijuma i da dostavi dokaze o ispunjenosti kriterijuma za kvalitativni izbor	Srpski: Članom 115. stav 2. Zakona o javnim nabavkama („Sl. glasnik RS“, br. 91/19) propisano je da ako privredni subjekt mora da poseduje određeno ovlašćenje, odnosno dozvolu nadležnog organa za obavljanje delatnosti koja je predmet javne nabavke ili da bude član određene organizacije da bi mogao da obavlja predmetnu delatnost, naručilac može od njega da zahteva da dokaže posedovanje takve dozvole, ovlašćenja ili članstva. Shodno navedenom, naručilac nije dužan da zahteva od ponuđača da dokaže posedovanje takve dozvole, ovlašćenja ili članstva, već samo ima mogućnost da to zahteva u konkursnoj dokumentaciji. Nezavisno od toga, izvođači radova su svakako obavezni da u svom radu poštuju sve pozitivne propise Republike Srbije, pa između ostalog i da poseduju sve dozvole, ovlašćenja ili članstva ukoliko su isti potrebni. U tom smislu, Modelom ugovora, u delu, Priloga uz finansijsku ponudu u postupku javne nabavke, tačka 1.4 predviđeno je da se ugovor realizuje u skladu sa zakonima Republike Srbije, te da sve što nije uređeno ovim Ugovorom uređuje se odredbama Zakona o javnim nabavkama („Sl. Glasnik RS“, br. 9/19); Zakona o obligacionim odnosima („Službeni glasnik SFRJ br. 29/78, 39/85, 45/89 - odluka Ustavnog suda Jugoslavije i 57/89, „Službeni glasnik SFRJ", br. 31/93, „Službeni glasnik SCG" br. 1/2003 – Ustavna povelja i „Službeni glasnik RS" br. 18/2020),

privrednog subjekta dostavljanjem kopija važećih licenci: 1. za ugradnju i puštanje u rad PROTIVPOŽARNIH KANALA ZA VENTILACIJU I ODVOD DIMA I TOPLOTE - posl. br. MP- 2019/0069 - 2020/6197 2. za ugradnju i puštanje u rad TERMOIZOLACIONIH KLIMATIZACIONIH I VENTILACIONIH KANALA - posl. br. MP- 2020/0016 izdatih od strane nosioca prava korišćenja patenata registrovanih kod Zavoda za intelektualnu svojinu Republike Srbije. Shodno predmetu javne nabavke i gore navedenim Zakonima i zakonskim obavezama ponuđača, kao i radi obezbeđenja sigurnosti Naručiocu da će izabrati onog ponuđača koji je za radove kvalifikovan i osposobljen, smatramo da je tehnička dokumentacija, "Opis kriterijuma za kvalitativni izbor privrednog subjekta sa uputstvima", nepotpuna, s obzirom da je za ugradnju i puštanje u rad naručenih proizvoda, kanala za ventilaciju i odvod dima i toplote, neophodno da iste ugrade licencirani privredni subjekti, ponuđači, koji su prošli obuku za ugradnju i puštanje u rad, te pozivamo Naručioca javne nabavke da izmeni i dopuni konkursnu dokumentaciju i uskladi je sa gore navedenim Zakonima Republike Srbije, te da od ponuđača traži da uz ponudu podnesu izjavu o ispunjenosti kriterijuma i da dostave dokaze o ispunjenosti kriterijuma za kvalitativni izbor privrednog subjekta dostavljanjem kopija važećih gore navedenih licenci.	Zakona o planiranju i izgradnji („Službeni glasnik RS", br. 72/2009, 81/ 2009 - ispravka, 64/2010 – odluka Ustavnog suda, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – odluka Ustavnog suda, 50/2013 – odluka Ustavnog suda, 98/2013 – odluka Ustavnog suda, 132/2014, 145/2014, 83 /2018, 31/2019, 37/2019 – drugi zakon, 9/2020 i 52/2021), Posebne uzanse o gradjenju („Službeni glasnik SFRJ" br. 18/77), Pravilnikom o sadržini i načinu vršenja tehničkog pregleda objekta, sastavu komisije, sadržini predloga komisije o utvrđivanju podobnosti objekta za upotrebu, osmatranju tla i objekta u toku građenja i upotrebe i minimalnim garantnim rokovima za pojedine vrste objekata ("Sl. glasnik RS", br. 27/2015, 29/2016 i 78/2019) i drugim propisima koji regulišu predmetnu materiju, kao i da u slučaju bilo kakvog sukoba između odredbi ovog ugovora i odredbi Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik RS", br. 91/19), prednost ima Zakon o javnim nabavkama. Imajući u vidu sve izneto, Naručilac smatra da nije prekršio odredbe člana 115. stav 2. Zakona o javnim nabavkama („Sl. glasnik RS", br. 91/19), te nije zahtevao od ponuđača da u ovom postupku javne nabavke dokažu posedovanje navedenih licenci. English: Article 115, paragraph 2 of the Law on Public Procurement ("Official Gazette of the RS", No. 91/19) stipulates that if an economic operator must possess a certain authorization, i.e. a permit from the competent authority to carry out activities that are the subject of public procurement or that is a member of a certain organization in order to be able to perform the activity in question, the contracting authority may require him to prove the possession of such a license, authorization or membership. According to the above, the contracting authority is not obliged to require the tenderer to prove the possession of such a license, authorization, or membership, but only has the option to request it in the tender documentation. Regardless of that, contractors are certainly obliged to comply with
--	--

all positive regulations of the Republic of Serbia in their work, and among other things, to possess all permits, authorizations, or memberships if they are required.

In this sense, by the Model contract, in the part of the APPENDIX TO TENDER FINANCIAL OFFER, point 1.4 Law of the Contract provides that the contract is implemented in accordance with the laws of the Republic of Serbia and that everything is not regulated by this contract is governed by the provisions of the Law on Public Procurement ("Official Gazette of RS", No. 91/19), the Law on Obligations ("Official Gazette of the SFRY No. 29/78, 39/85, 45/89 decision of the USJ and 57/89, "Official Gazette of the SFRY", No. 31/93, "Official Gazette of the SCG" No. 1/2003 - Constitutional Charter and "Official Gazette of the RS" No. 18/2020), of the Law on Planning and Construction ("Official Gazette of the RS", no. 72/2009, 81/2009 - corrected, 64/2010 - decision US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - decision US, 50/ 2013 - US decision, 98/2013 - US decision, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - other laws, 9/2020 and 52/2021), Special Regulations on Construction ("Official Gazette of the SFRY" No. 18/77), Rulebook on the content and method of performing the technical inspection of the facility, the composition of the commission, the content of the commission's proposal on determining the suitability of the facility for use, observation of the soil and the facility during construction and using and minimum warranties periods for certain types of the facilities ("Official Gazette of RS", no. 27/2015, 29/2016 and 78/2019) and other legislations that regulate the subject matter, and also that in the event of a conflict between the provisions of this contract and the Law on Public Procurement ("Official Gazette of RS", No. 91/19), the Law on Public Procurement takes precedence.

Bearing in mind everything stated, the Purchaser considers that he did not violate the provisions of Article 115, paragraph 2 of the Law on Public Procurement ("Official Gazette of the RS", No. 91/19), and did not require the tenderers to prove in this public procurement procedure that they have of the specified licenses.

Ukazujemo Naručiocu javne nabavke da načinom na koji je definisana konkursna dokumentacija, u delu Ventilacija i odimljavanje garaže, krši članove 98, 99, 101 i 103 "Zakona o javnim nabavkama", gde se navodi da tehničke specifikacije, izveštaji o ispitivanju, sertifikati i druga dokazna sredstva naručenih proizvoda u javnoj nabavci, treba da budu provereni i usaglašeni sa domaćim standardima. Naručilac javne nabavke suprotno zakonskim propisima i pravilnicima predviđa projektovanje instalacija za ventilaciju i odimljavanje garaže u skladu sa britanskim standardom BS 7346-7:2013. Novi srpski standard SRPS CEN/TS 12101-11:2022, objavljen 30.10.2022. godine - "Sistemi za kontrolu dima i toplote – Deo 11: Ventilacioni sistemi sa horizontalnim dotokom vazduha namenjeni za zatvorene parking garaže", reguliše oblast primene Jet ventilatora u podzmenim garaža, te shodno pojavi navedenog novog domaćeg standarda, dalje projektovanje u skladu sa britanskim standardom BS 7346-7:2013 u R. Srbiji je neprihvatljivo i protiv zakonito. Obavezne normativne reference standarda SRPS CEN/TS 12101-11:2022 podrazumevaju međuostalom sledeće standarde: 1. SRPS EN 12101-7:2012 - Sistemi za kontrolu dima i toplote - Deo 7: Kanali za odimljavanje, 2. SRPS EN 13501-4:2017 - Požarna klasifikacija građevinskih proizvoda i elemenata zgrade — Deo 4: Klasifikacija na osnovu podataka dobijenih ispitivanjem otpornosti na požar na komponentama sistema za kontrolu dima. Član 6.4 standarda SRPS CEN/TS 12101-11:2022 definiše obaveznu upotrebu kanala za odvod dima i toplote, uključujući i nosače kanala. Shodno navedenom, projekti sistema ventilacije i odimljavanja podzemnih garaža moraju biti urađeni u skladu sa srpskim standardima SRPS EN 12101-7, SRPS EN 1366-9, SRPS EN 13501-4:2017	Srpski: Navedena konstatacija nema uticaj na projektovani system. Naime, konstatacija ukazuje na jednoznačnu primenu standarda SRPS CEN/TS 12101-11:2022 na sve vrste sisteme ne uzimajući u obzir da je navedeni standard pisan samo za jednu vrstu instalacije. Pojašnjenje: Standard definiše način projektovanja i ugradnja sistema za odimljavanje garažnog prostora upotrebom sistema kanalskog razvoda i u svom domenu primene ograničen je samo na ovu vrstu sistema uz napomenu da koja je data u uvodnom delu standarda kojom se isključuje mogućnost primene na sisteme redovne ventilacije. Dalje, u vezi sa domaćom zakonskom regulativom postoje sledeći Zakoni, propisi, i podzakonski akti koji se primenjuju u konkretnom slučaju: 1. Pravilnik o tehničkim zahtevima za zaštitu garaža za putničke automobile od požara i eksplozija 2. Zakon o zaštiti od požara 3. Standardi odnosno metode proračuna za odimljavanje garažnih prostora koji predviđaju upotrebu Jet fan ventilatora Navedeni propisi složeni su prema zahtevima a zatim prema načina obezbeđenja tih zahteva što u konkretnom slučaju znači sledeće: 1. Pravilnik o tehničkim zahtevima za zaštitu garaža za putničke automobile od požara i eksplozija Navedeni podzakonski akt ukazuje na to da je za zaštitu od požara garažanih prostora potrebno obezbediti tri vrste sistema: 1. Redovnu ventilaciju prostora na bazi smanjenja koncentracije CO 2. Uklanjanja produkata sagorevanja u slučaju požara
---	---

i SRPS CEN/TS 12101-11:2022. Takođe, shodno svemu navedenom **obavezno je projektovanje kanalskog sistema za odvod dima i toplote.**

Shodno svemu navedenom, pozivamo Naručioca javne nabavke da izmeni tendersku dokumentaciju u delu mašinske instalacije, ventilacija i odimljavanje garaže, i uskladi ih sa nacionalnim propisima i standardima, kao i sa Zakonom o javnim nabavkama Republike Srbije.

3. Nadpritisnu ventilaciju specifičnih prostora

Prema navedenim zahtevima odmah se može zaključiti da standard "SRPS CEN/TS 12101-11:2022" na koji ukazuje zainteresovana strana nije u potpunosti primenjiv i da isti ne može obezbediti sve uslove iz pravilnika.

Izvod iz uvodnog dela standard SRPS CEN/TS 12101-11:2022: „Ova tehnička specifikacija ne pokriva zahteve za svakodnevnu ventilaciju.“

Iz navedenog se zaključuje da ovaj standard nije primenjiv u konkretnom slučaju.

Potrebno je posebno napomenuti da Pravilnik o tehničkim zahtevima za zaštitu garaža za putničke automobile od požara i eksplozija eksplicitno ne propisuje koju metodologiju treba koristiti za obezbeđenje navedenih uslova tj. ne uslovlja primenu eksplicitnog standarda.

Dalje prema:

2. Zakonu o zaštiti od požara član 30 Prilikom projektovanja i izgradnje objekta, koji se gradi prema zakonu koji uređuje oblast planiranja i izgradnje, moraju se obezbediti osnovni zahtevi zaštite od požara tako da se u slučaju požara:

- 1) očuva nosivost konstrukcije tokom određenog vremena;
- 2) spreči širenje vatre i dima unutar objekta;
- 3) spreči širenje vatre na susedne objekte;
- 4) omogući sigurna i bezbedna evakuacija ljudi, odnosno njihovo spasavanje.

Smatra se da su osnovni zahtevi zaštite od požara iz stava 1. ovoga člana ispunjeni ukoliko su sprovedeni zahtevi zaštite od požara:

- 1) utvrđeni posebnim propisima, standardima i drugim aktima kojima je uređena oblast zaštite od požara i eksplozija;
- 2) utvrđeni procenom rizika od požara, kojom su iskazane mere zaštite od požara za konstrukciju, materijale, instalacije i opremanje zaštitnim sistemima i uređajima.

	Ukoliko ispunjenost zahteva zaštite od požara nije moguće dokazati na način propisan u stavu 2. ovog člana, Ministarstvo može prihvatiti dokazivanje ispunjenosti zahteva zaštite od požara i prema stranim propisima i standardima, kao i prema priznatim metodama proračuna i modelima ukoliko su tim propisima predviđeni. Ispunjenost osnovnih zahteva zaštite od požara prema priznatim metodama proračuna i modelima iz stave 3. ovog člana dokazuje se funkcionalnom probom sistema u realnim uslovima prilikom utvrđivanja podobnosti za upotrebu u pogledu sprovedenosti mera zaštite od požara iz člana 36. ovog zakona. Odstupanje od osnovnog zahteva zaštite od požara moguće je ako je taj zahtev bliže uređen posebnim propisom. Iz navedenog zahteva može se zaključiti da je Zakonom o zaštiti od požara omogućena primena svih standarda uz ograničenje da korišćeni standard mora sadržati metodu proračuna koja se koristi u projektu kao merodavna. 3. Standardi odnosno metode proračuna za odimljavanje garažnih prostora koji predviđaju upotrebu Jet fan ventilator U konkretnom slučaju korišćen je standard BS 7346 – 7 koji u svom domenu primene obuhvata metodu za proračun i dimenzionisanje kako sistema redovne ventilacije tako i odimljavanja garažnih prostora primenom Jet ventilatora. Navedeni standard je sveobuhvatan i u potpunosti odgovara primeni u konkretnom slučaju. Pored navedenog može se konstatovati da je navedeni standard samo jedna od metoda proračuna kojom se može ispuniti cilj navedenih zakonskih akata. Takođe, treba imati u vidu da standard spceificira upotrebu harmonizovanih evropskih standarada familije 12101 – xx kada je u pitanju dokazivanje usaglašenosti opreme, instalacija i uređaja odnosno sredstava u smislu obuhvata javne nabavke.
--	---

	Pored navedenog trenutno u Beogradu postoji više stotina obejkata koji su projektovani izvedeni I realizovani primenom standard BS 7346 – 7, uključujući i period posle 30.10.2022. godine. Za sada nisu konstatovane prepreke odnosno odbacivanja primene navedenog standarda kako od strane nadležnih organa tako i od strane inženjera. Mora se napomenuti da standardi koji nisu obuhvaćeni Zakonima i drugim podzakonskim aktima nemaju obavezujuću primenu. Zvanična definicija standarda Standard je dokument koji obezbeđuje uslove, specifikacije, smernice ili karakteristike koje se mogu koristiti kako bi se osiguralo da materijali, proizvodi, procesi i usluge odgovaraju svojoj svrsi. Standardi se utvrđuju konsenzusom, a odobravaju ih priznata tela. Koriste se širom sveta, i to ne samo u visokorazvijenim već i u zemljama u razvoju. Srpski standard je standard koji je doneo Institut za standardizaciju Srbije (ISS), kao nacionalno telo za standarde, i koji je dostupan javnosti. Označava se oznakom koja počinje skraćenicom SRPS. Međunarodni standard je standard koji je donela međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO ili IEC). Evropski standard je standard koji je donela evropska organizacija za standardizaciju (CEN/CENELEC/ETSI). On se primenjuje kao identičan nacionalni standard, uz obavezu da se povuku svi nacionalni standardi koji su sa njim u suprotnosti. Ukoliko je evropski standard donet na osnovu zahteva Evropske komisije za primenu u harmonizovanom zakonodavstvu Evropske unije, on se naziva harmonizovani standard. Primena srpskih standarda JE DOBROVOLJNA, što znači da NE POSTOJI AUTOMATSKA ZAKONSKA OBAVEZA DA SE PRIMENJUJU. Ipak, zakoni i tehnički propisi mogu da se pozivaju na
--	---

	standarde, čime usklađenost sa njima postaje obavezna. Iz svega navedenog može se zaključiti samo da novi srpski standard SRPS CEN/TS 12101-11:2022 nije primenjiv u konkretnom slučaju a da standard BS 7346 – 7 u potpunosti odgovora postavljenim uslovima domaće zakonske regulative. English: The stated observation has no influence on the designed system. Namely, the observation indicates the uniform application of the SRPS CEN/TS 12101-11:2022 standard to all types of systems without taking into account that the said standard was formulated only for one type of installation. Clarification: The standard defines the method of designing and installing a car park smoke control system by using a channel distribution system, and its scope is limited to this type of system only, with a note provided in the introductory part of the standard, which excludes the possibility of application to regular ventilation systems. Furthermore, with regards to the domestic legislation, the following laws, regulations, and by-laws shall apply to the specific case: 1. Rulebook on technical requirements for the protection of car parks for passenger cars against fire and explosions 2. Law on Fire Protection 3. Standards or methods of calculation for car park smoke control that envisage the use of Jet fans The aforementioned regulations are ranked primarily according to the requirements and then
--	--

	according to the manner of meeting those requirements, which in the specific case means the following: 1. Rulebook on technical requirements for the protection of car parks for passenger cars against fire and explosions The aforementioned by-law indicates that three types of systems must be provided for the fire protection of car parks: 1. Regular ventilation of the space based on the reduction of CO concentration 2. Elimination of combustion products in case of fire 3. Overpressure ventilation of specific spaces According to the mentioned requirements, it can immediately be concluded that the standard "SRPS CEN/TS 12101-11:2022" indicated by the interested party is not fully applicable and that it cannot ensure all the requirements referred to in the rulebook. Excerpt from the introductory part of the SRPS CEN/TS 12101-11:2022 standard: "This technical specification does not cover requirements for daily ventilation." From the above mentioned, it can be concluded that this standard is not applicable in this particular case. It should be noted that the Rulebook on technical requirements for the protection of car parks for passenger cars against fire and explosions does not explicitly prescribe which methodology should be used to ensure the aforementioned requirements, i.e. It does not require the application of an explicit standard. Further to: 2. Law on Fire Protection Article 30
--	---

	During the design and construction of a facility, which is built according to the law governing the field of planning and construction, the basic fire protection requirements must be ensured so that in the event of a fire: 1) The structural bearing capacity is preserved over a certain period; 2) Spreading of fire and smoke within the facility is prevented; 3) Spreading of fire to adjacent facilities is prevented; 4) Safe and secure evacuation of people, i.e. their rescue, is enabled. It shall be deemed that the basic fire protection requirements, referred to in paragraph 1 of this Article, have been met if the following fire protection requirements have been implemented: 1) determined by special regulations, standards and other enactments regulating the field of protection against fire and explosion; 2) determined by the fire risk assessment, which indicates the fire protection measures for construction, materials, installations and equipping with protective systems and devices. If it is not possible to prove the fulfillment of the fire protection requirements as specified in paragraph 2 of this Article, the Ministry may also accept the proof of fulfillment of fire protection requirements according to foreign regulations and standards, as well as according to recognized calculation methods and models, if provided by these regulations. Fulfillment of basic fire protection requirements according to the recognized calculation methods and models referred to in paragraph 3 of this Article shall be proven by functional testing of the system in real conditions, during the process of determining suitability for use in terms of
--	--

	implementation of fire protection measures referred to in Article 36 hereof. Any deviation from the basic fire protection requirement shall be possible if such requirement is more closely regulated by a special regulation. From the mentioned requirement, it can be concluded that the Law on Fire Protection enables the application of all standards with the limitation that the used standard must contain the calculation method used in the design as relevant. 3. Standards or methods of calculation for car park smoke control that envisage the use of Jet fans In the specific case, the BS 7346 - 7 standard was used, which in its field of application includes a method for calculation and dimensioning of both regular ventilation and smoke control systems for car parks by using Jet fans. The mentioned standard is comprehensive and fully applicable in the specific case. In addition to the above, it can be stated that the mentioned standard is only one of the calculation methods that can be used to fulfill the goal of the mentioned legal enactments. Also, it should be kept in mind that the standard specifies the use of harmonized European standards of the 12101 - xx family when it comes to proving the compliance of the equipment, installations and devices, i.e. resources in terms of the scope of public procurement. In addition to the above, there are currently several hundreds of facilities in Belgrade that have been designed, constructed and executed by using the BS 7346 - 7 standard, including the period after 30 October 2022. So far, no obstacles or rejections of the application of the mentioned standard have been identified, both by the competent authorities and by engineers.
--	---

	It must be noted that the application of the standards not included in the Laws and other by-laws is not binding. Official definition of the standard A standard is a document that provides requirements, specifications, guidelines or characteristics that can be used to ensure that materials, products, processes and services are fit for purpose. Standards are determined by consensus and approved by recognized bodies. They are used worldwide, not only in highly developed but also in developing countries. The Serbian standard is a standard adopted by the Institute for Standardization of Serbia (ISS), as the national body for standards, and which is available to the public. It is marked with a symbol that begins with the abbreviation SRPS. An international standard is a standard issued by an international organization for standardization (ISO or IEC). A European standard is a standard adopted by the European Organization for Standardization (CEN/CENELEC/ETSI). It is applied as an identical national standard, with the obligation to withdraw all conflicting national standards. If the European standard was adopted based on the request of the European Commission, for implementation in the harmonized legislation of the European Union, it shall be named a harmonized standard. The application of Serbian standards IS VOLUNTARY, which means that THERE IS NO AUTOMATIC LEGAL OBLIGATION TO APPLY THEM. However, laws and technical regulations may refer to standards, making compliance with them mandatory. From all of the above, it can only be concluded that the new Serbian standard SRPS CEN/TS 12101-11:2022 is not applicable in this particular case while the standard BS 7346 - 7 fully meets the requirements of domestic legislation.
--	---

1.Imajući u vidu da je tehničkom specifikacijom pored ostalih radova predviđeno i izvođenje posebnih sistema i mera zaštite od požara(stabilne sisteme za dojavu požara, stabilne sisteme za gašenje požara, stabilne sistema za odvođenje dima i toplote). Ove radove mogu izvoditi lica koja poseduju licence MUPa izdate na osnovu člana 32. i 38. Zakona o zaštiti od požara("Sl.glasnik RS", br. 111/2009, 20/2015, 87/2018 i 87/2018 - dr. zakoni). Saglasno članu navedenog zakona, molimo naručioca da izvrši izmenu konkursne dokumentacije u tački 4.2. Tehnička lica ili tela - izvođenje radova, tako što će predvideti potreban broj izvršilaca koji su stručno osposobljeni za izvođenje posebnih sistema i mera zaštite od požara(stabilne sisteme za dojavu požara, stabilne sisteme za gašenje požara, stabilne sistema za odvođenje dima i toplote).	Srpski: Naručilac je formulisao minimalne kriterijume za kvalitativni izbor privrednog subjekta u pogledu tehničkih lica ili tela-izvođenje radova, imajući u vidu predmet i obim nabavke. Kada su u pitanju propisi koji regilišu materiju zaštite od požara, samim tim što je Naručilac zahtevao da budući izvođač radova raspolaže određenim dozvolama za obavljanje poslova koji su definisani Zakonom o zaštiti od požara, u skladu sa članom 115. Zakona o javnim nabavkama (Tačka 2. Obavljanje profesionalne delatnosti, 2.1. Ovlašćenje, dozvola ili članstvo, uslov pod tačkom 1)), zakonska pretpostavka je da pravna lica koja poseduju licence za obavljanje poslova u predmetnoj materiji, raspolažu i zaposlenim licima koja imaju licence za obavljanje tih poslova. Shodno tome, u konkretnom slučaju, Naručilac smatra da je dovoljno da zahteva da privredni subjekat ima potrebne dozvole za obavljanje određene delatnosti. Napominjemo da u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama, Naručilac ima mogućnost, a ne i obavezu da zahteva od ponuđača da raspolažu određenim stručnim kapacitetom. English: The Contracting Authority has defined the minimum criteria for the qualitative selection of the economic operator in terms of Technical personnel or bodies – execution of works, taking into account the subject and scope of the procurement. When it comes to the regulations governing the matter of fire protection, since the Contracting Authority required that the future contractor have certain licenses to carry out work defined by the Law on Fire Protection, in accordance with Article 115 of the Law on Public

	Procurement (Item 2. Carrying out professional activity, 2.1. Authorization, license or membership, the condition under item 1)), the legal presumption is that economic operator possessing licenses to carry out work in the matter in question also have employees persons who have licenses to perform those jobs. Accordingly, in this particular case, the Contracting Authority considers that it is sufficient to require that the business entity has the necessary permits for the performance of certain activities. Please note that in accordance with the provisions of the Law on Public Procurement, the Contracting Authority has the possibility, but not the obligation, to require tenderers to have a certain professional capacity.
Takođe, tehničkom specifikacijom predviđeno i izvođenje poslova planiranja sistema tehničke zaštite, za montažu, puštanje u rad, održavanja sistema tehničke zaštite i obuke korisnika. Ove radove mogu izvoditi lica koja poseduju licence MUPa izdate na osnovu člana 12.Zakona o privatnom obezbeđenju. Saglasno članu navedenog zakona, molimo naručioca da izvrši izmenu konkursne dokumentacije u tački 4.2. Tehnička lica ili tela - izvođenje radova, tako što će predvideti potreban broj izvršilaca koji su stručno osposobljeni za izvođenje poslova planiranja sistema tehničke zaštite, za montažu, puštanje u rad, održavanja sistema tehničke zaštite i obuke korisnika.	Srpski: Naručilac je formulisao minimalne kriterijume za kvalitativni izbor privrednog subjekta u pogledu tehničkih lica ili tela-izvođenje radova, imajući u vidu predmet i obim nabavke. Kada su u pitanju propisi koji regilišu materiju privatnog obezbedjenja, samim tim što je Naručilac zahtevao da budući izvođač radova raspolaže određenim dozvolama za obavljanje poslova koji su definisani Zakonom o privatnom obezbedjenju, u skladu sa članom 115. Zakona o javnim nabavkama (Tačka 2. Obavljanje profesionalne delatnosti, 2.1. Ovlašćenje, dozvola ili članstvo, uslov pod tačkom 1)), zakonska pretpostavka je da pravna lica koja poseduju licence za obavljanje poslova u predmetnoj materiji, raspolažu i zaposlenim licima koja imaju licence za obavljanje tih poslova. Shodno tome, u konkretnom slučaju, Naručilac smatra da je dovoljno da zahteva da privredni subjekat ima potrebne dozvole za obavljanje određene delatnosti. Napominjemo da u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama, Naručilac ima mogućnost, a ne i obavezu da zahteva od ponuđača da raspolažu određenim stručnim kapacitetom. English:

	The Contracting Authority has defined the minimum criteria for the qualitative selection of the economic operator in terms of Technical personnel or bodies – execution of works, taking into account the subject and scope of the procurement. When it comes to the regulations governing the matter of private security, since the Contracting Authority required that the future contractor have certain licenses to carry out work defined by the Law on Private Security, in accordance with Article 115 of the Law on Public Procurement (Item 2. Carrying out professional activity, 2.1. Authorization, license or membership, the condition under item 1)), the legal presumption is that economic operator possessing licenses to carry out work in the matter in question also have employees persons who have licenses to perform those jobs. Accordingly, in this particular case, the Contracting Authority considers that it is sufficient to require that the business entity has the necessary permits for the performance of certain activities. Please note that in accordance with the provisions of the Law on Public Procurement, the Contracting Authority has the possibility, but not the obligation, to require tenderers to have a certain professional capacity.
Tačkom 4.2. Tehnička lica ili tela - izvođenje radova, pod tačkom 2. zahtevate: “ najmanje 4 diplomirana inženjera koja poseduju važeću licencu Inženjerske komore Srbije ili Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, i to: licencu 400 ili 401, ili odgovarajuću, od kojih najmanje jedan ima ličnu referencu kao odgovorni izvođač radova na realizaciji ugovora čiji je predmet izgradnja zdravstvenog objekta u periodu od 5 godina do dana isteka roka za podnošenje ponuda; “ Pod tačkom 3. Zahtevate:”najmanje 4 diplomirana inženjera koja poseduju važeću licencu Inženjerske komore Srbije ili Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, i to: licencu 410 ili 411, ili odgovarajuću, od kojih najmanje jedan ima ličnu referencu na realizaciji ugovora kao odgovorni izvođač radova čiji je predmet izgradnja zdravstvenog objekta u	Srpski: Imajući u vidu zahtev Naručioca u delu 4.2. Tehnička lica ili tela - izvođenje radova, tačka 2: "najmanje 4 diplomirana inženjera koja poseduju važeću licencu Inženjerske komore Srbije ili Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, i to: licencu 400 ili 401, ili odgovarajuću, od kojih najmanje jedan ima ličnu referencu kao odgovorni izvođač radova na realizaciji ugovora čiji je predmet izgradnja zdravstvenog objekta u periodu od 5 godina do dana isteka roka za podnošenje ponuda", Naručilac ne može prihvatiti ličnu referencu odgovornog izvođača radova na realizaciji ugovora čiji je predmet izgradnja zdravstvenog objekta čija je izgradnja završena 2016. godine, s obzirom da lična referenca navedenog lica mora pokriti refrentni period od 5 godina pre isteka roka za podnošenje ponuda, što obuhvata period

periodu od 5 godina do dana isteka roka za podnošenje ponuda;” Da li je prihvatljiva za naručioca lična referenca odgovornog izvođača radova na realizaciji ugovora čiji je predmet izgradnja zdravstvenog objekta čija je izgradnja završena 2016.godine?	zavrsetka izvođenja radova od 14. septembra 2018. godine do 14. septembra 2023. godine. English: Bearing in mind the request of the Contracting Authority in part 4.2. Technical personnel or bodies – execution of works, item 2: "At least 4 graduated engineers (B.Sc. in Engineering) who hold a valid license from the Serbian Chamber of Engineers or the Ministry of Construction, Transport, and Infrastructure, namely: license 400 or 401, or equivalent, at least one of which has the personal reference as the responsible contractor on the execution of a contract with the subject - matter being the construction of a health facility within a period of 5 years before the deadline for submitting the bids", the Contracting Authority cannot accept a personal reference of the one responsible contractor for the implementation of the contract, the subject of which is the construction of a health facility, the construction of which was completed in 2016. year, given that the personal reference of the mentioned person must cover the reference period of 5 years before the deadline for submission of tenders, which includes the period of completion of works from September 14, 2018, to September 14, 2023.
U delu 4.3. Alati, pogonska ili tehnička oprema, naručilac zahteva sledeće:” 14) Aparat za zavarivanje sa važećim stručnim nalazom o izvršenom pregledu i ispitivanju opreme - 3 komada;”	Srpski: Naručilac će prihvatiti sve tipove aparata za zavarivanje. English:

Ovako postavljen kriterijum je nepotpun i neprecizan, te molimo naručioca da u skladu sa tehničkom specifikacijom (načinom zavarivanja), jasno odredi koje aparate za zavarivanje zahteva.	The Contracting Authority will accept all types of welding machines.
U kriterijumima za kvalitativni izbor privrednog subjekta i uputstvu kako se dokazuje ispunjenost tih kriterijuma, tačkom 4.2. Tehnička lica ili tela - izvođenje radova, pod tačkom 2. zahtevate: “ najmanje 4 diplomirana inženjera koja poseduju važeću licencu Inženjerske komore Srbije ili Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, i to: licencu 400 ili 401, ili odgovarajuću, od kojih najmanje jedan ima ličnu referencu kao odgovorni izvođač radova na realizaciji ugovora čiji je predmet izgradnja zdravstvenog objekta u periodu od 5 godina do dana isteka roka za podnošenje ponuda; “ Takođe, pod tačkom 3. Zahtevate:” najmanje 4 diplomirana inženjera koja poseduju važeću licencu Inženjerske komore Srbije ili Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, i to: licencu 410 ili 411, ili odgovarajuću, od kojih najmanje jedan ima ličnu referencu na realizaciji ugovora kao odgovorni izvođač radova čiji je predmet izgradnja zdravstvenog objekta u periodu od 5 godina do dana isteka roka za podnošenje ponuda;” Iz kog razloga naručilac zahteva raspolaganje sa najmanje 4 diplomirana inženjera koji su nosioci licenci tipa 410 ili 411 i licenci tipa 400 ili 401, s obzirom da će samo jedan inženjer po licenci rešenjem biti imenovan za odgovornog izvođača radova?	Srpski: Naručilac je formulisao minimalne kriterijume za kvalitativni izbor privrednog subjekta u pogledu kadrovskog kapaciteta imajući u vidu predmet i obim nabavke. Naime, predmetna nabavka radova po svom obimu i kompleksnoti iziskuje značajan broj lica koja će biti uključena u njenu realizaciju, pa se to u konkretnom slučaju odrazilo i na zahtevani minimalan broj lica sa licencom tipa 400 ili 401, odnosno 410 ili 411. Činjenica je da zakonski propisi u ovoj materiji formalno zahtevaju angažovanje jednog odgovornog izvođača radova za određenu vrstu radova, ali faktički u konkretnom slučaju potrebno je više lica sa navedenim licencama kako bi se posao obavio kvalitetno i u ugovorenom roku. Veliki broj lica će zbog obima aktivnosti i poslova na gradilištu i van njega morati da uzmu učešće u realizaciji ove nabavke, posebno kada je reč o aktivnostima u okviru projekta arhitekture i konstrukcije gde inženjeri sa navedenim licencama imaju značajan obim posla. English: The Contracting Authority defined the minimum criteria for the qualitative selection of the economic operator in terms of personnel capacity, taking into account the subject and scope of the procurement. Namely, the scope and complexity of the procurement of works in question require a significant number of persons who will be involved in its realization, so in this particular case, this was reflected in the required minimum number of persons with a type 400 or 401 licenses, i.e. 410 or 411. The fact is that the legal regulations in this matter formally require the engagement of one responsible contractor

	for a certain type of work, but in fact, in the specific case, several persons with the specified licenses are needed in order to carry out the work with quality and within the agreed time. Due to the volume of activities and jobs on and off the construction site, a large number of people will have to participate in the implementation of this procurement, especially when it comes to activities within the architecture and construction project where engineers with the aforementioned licenses have a significant volume of work.
U delu 4.3. Alati, pogonska ili tehnička oprema, naručilac zahteva sledeće: "Telehandler, sa važećim stručnim nalazom o izvršenom pregledu i ispitivanju opreme - 1 komad; Koja nosivost telehendera je prihvatljiva?	Srpski: Biće prihvaćeni svi tipovi telehendera. English: All types of telehandler will be accepted.
U delu 4.3. Alati, pogonska ili tehnička oprema, naručilac zahteva sledeće: "Kombinovana mašina ili bager sa važećim stručnim nalazom o izvršenom pregledu i ispitivanju opreme - 2 komada; Koja je snaga mašine je prihvatljiva?	Srpski: Biće prihvaćeni svi tipovi kombinovanih mašina ili bagera. English: All types of combination machines or excavators will be accepted.
U delu 4.3. Alati, pogonska ili tehnička oprema, naručilac zahteva sledeće: "Agregat sa važećim stručnim nalazom o izvršenom pregledu i ispitivanju opreme - 2 komada; Koja je snaga agregata je prihvatljiva?	Srpski: Biće prihvaćeni svi tipovi agregata. English: All types of aggregates will be accepted.

U dokumentu Kriterijumi za kvalitativan izbor privrednog subjekta i uputstvo kako se dokazuje ispunjenost tih kriterijuma u delu 4.1. Spisak izvedenih radova u uslovima za referentni objekat pod 2) nije opisano da li ovaj objekat (osim njegove minimalne strukture) mora da ima određenu minimalnu kvadraturu, kako je navedeno za referentni objekat pod 1). Molimo za odgovor da li se za referentni objekat pod 2) zahteva kao uslov da ovaj objekat mora da ima i određenu minimalnu kvadraturu?	Srpski: Za referentni objekat pod tačkom 2) Uslova, nije od značaja kvadratura objekta. English: For reference facility under item 2) Conditions, the square footage of the facility is not important.
Molimo da definišete da li zdravstveni objekat koji je realizovao odgovorni izvođač radova kako je opisano pod stavkom 2. i 3. na stranici 14. u dokumentu Kriterijum za kvalitativan izbor privrednog subjekta i uputstvo kako se dokazuje ispunjenost tih kriterijuma u delu Opis zahteva pod 4.2. Tehničko lice mora da poseduje iste one uslove u pogledu strukture objekta (i eventualno minimalne kvadrature) kako je propisano u uslovima za referentni objekat 2) u delu 4.1. Spisak izvedenih radova i da li je u konkretnom slučaju u pitanju lice koje je kao odgovorni izvođač radova realizovao radove na objektu koji je dat kao referentni objekat 2) u delu 4.1. Spisak izvedenih radova?	Srpski: Navedena lica pod tačkama 2) i 3), deo 4.2. Tehnička lica ili tela-izvodjenje radova, ne moraju da imaju radno iskustvo kao odgovorni izvodjači radova na objektima određene strukture i kvadrature iz tačke 4.1. Spisak izvedenih radova, odnosno ne moraju da to budu lica koja su bila odgovorni izvodjač radova na objektima koje će se navesti kao referenti objekti za tačku 4.2. Lista izvedenih radova. Za ova lica je dovoljno da su bila odgovorni izvodjači radova na radovima na izgradnji bilo kog zdravstvenog objekta na kome su se izvodili radovi u period od 5 godina do dana isteka roka za podnošenje ponuda. English: The stated persons under items 2) and 3), part 4.2. Technical personnel or bodies-execution of works, do not have to have work experience as responsible contractors on buildings of a certain structure and square footage from point 4.1. The list of performed works, that is, they do not have to be the persons who were the responsible contractor for works on the buildings that will be listed as reference buildings for point 4.2. List of completed works. For these persons, it is sufficient that they were responsible contractors for works on construction of any health facility on

	which works were performed in the period of 5 years until the deadline for submission of bids.
U dokumentu Kriterijumi za kvalitativan izbor privrednog subjekta i uputstvo kako se dokazuje ispunjenost tih kriterijuma u delu 4.2. pod Tehnička lica u Opisu zahteva (stranice 14. i 15.) kod tehničkog osoblja za inženjere za koje se zahtevaju licence stoji osim broja konkretne licence „ili odgovarajuću“. Molimo za razjašnjenje šta se podrazumeva pod terminom „ili odgovarajuću“?	Srpski: Navedene oznake licenci odnose se na licence izdate pre stupanja na snagu Pravilnika o polaganju stručnog ispita u oblasti prostornog i urbanističkog planiranja, izrade tehničke dokumentacije, građenja i energetske efikasnosti, kao i licencama za prostornog planera, urbanistu, arhitektu urbanistu, inženjera, arhitektu, pejzažnog arhitektu i izvođača i registrima licenciranih lica („Sl. glasnik RS“, br. 2/2021). Pod odgovarajućim licencama podrazumevaju se licence koje su stečene nakon stupanja na snagu navedenog Pravilnika. English: The stated license designations refer to licenses issued before the entry into force of the Rulebook on taking professional exams in the field of urban planning, preparation of technical documentation, construction, and energy efficiency, as well as licenses for spatial planners, urban planners, engineers, architects, landscape architects and contractors and registers licensed persons ("Official Gazette of RS", No. 2/2021). Equivalent licenses are understood to mean licenses that were acquired after the entry into force of the said Rulebook.